

SPOROČILO ZA MEDIJE št. 134/24

Luxembourg, 10. september 2024

Sodba Sodišča v združenih zadevah C-29/22 P | KS in KD/Svet in drugi, ter C-44/22 P | Komisija/KS in drugi

Skupna zunanja in varnostna politika (SZVP): Sodišče je pojasnilo obseg pristojnosti sodišč Unije

V tem okviru je Sodišče pristojno za presojo zakonitosti dejanj oziroma opustitev, ki niso neposredno povezani s političnimi oziroma strateškimi odločitvami, ki spadajo na področje te politike, in za njihovo razlago

KS in KD, ožji družinski članici oseb, ki so leta 1999 izginile oziroma bile umorjene na Kosovu, sta pri Splošnem sodišču Evropske unije vložili tožbo. Zadeva se nanaša na civilno misijo Evropske unije na Kosovu (Eulex), ki se je začela izvajati v okviru SZVP. Splošno sodišče je to tožbo zavrnilo zaradi svoje očitne nepristojnosti za odločanje o njej. Sodišče pa je v pritožbenem postopku pojasnilo, da sta sodišči Unije pristojni za presojo zakonitosti dejanj oziroma opustitev, ki spadajo na področje SZVP in ki niso neposredno povezani s političnimi oziroma strateškimi odločitvami, in za njihovo razlago. To velja na primer za odločitve, ki jih Eulex Kosovo sprejme glede izbire osebja oziroma glede vzpostavitve ukrepov za nadzor ali pravnih sredstev.

Evropska unija je leta 2008 ustanovila civilno misijo za krepitev pravne države, imenovano Eulex Kosovo, ki je zadolžena za preiskovanje kaznivih dejanj in dejstev glede pogošenih oziroma umorjenih oseb na Kosovu leta 1999 v okviru spopadov v tej državi. Leta 2009 je Unija ustanovila odbor za nadzor nad spoštovanjem človekovih pravic, ki je zadolžen za obravnavo pritožb, vloženih zaradi kršitev človekovih pravic, ki jih je misija Eulex Kosovo storila pri izvajanju svojega mandata.

Na podlagi pritožb, ki sta ju vložili KS in KD, je odbor za nadzor ugotovil, da je novembra 2015 in oktobra 2016 prišlo do kršitve več temeljnih pravic. Ta odbor je marca 2017 zadevo zaključil, pri čemer je ugotovil, da je vodja misije Eulex Kosovo priporočila, ki jih je naslovil nanj, upošteval le deloma. KS je zoper Svet Evropske unije, Evropsko komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje vložila tožbo zaradi nepogodbene odgovornosti med drugim zaradi kršitve več določb Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (EKČP). Splošno sodišče se je decembra 2017 izreklo za očitno nepristojno za odločanje o tej tožbi.¹

KS in KD sta nato pri Splošnem sodišču sprožili nov postopek zoper Svet, Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje. Doseči želita povračilo škode, ki naj bi jima nastala zaradi različnih dejanj in opustitev, ki se nanašajo zlasti na preiskave, opravljene v času misije Eulex Kosovo. KS in KD sta poleg tega junija 2021 vložili predlog za sprejetje pripravljalnih ukrepov, da bi dosegli predložitev celotne različice načrta delovanja Eulex Kosovo. Splošno sodišče je novembra 2021 to tožbo zavrglo iz istih razlogov.²

Sodišče je v pritožbenem postopku zadnjenavedeni sklep Splošnega sodišča danes delno razveljavilo in zadevo vrnilo v odločanje Splošnemu sodišču.

Opozorilo je, da vključitev SZVP v ustavni okvir Unije pomeni, da se temeljna načela pravnega reda Unije uporabljajo tudi v okviru te politike. Med temi načeli je med drugim spoštovanje pravne države in temeljnih pravic – vrednot, s katerimi se zahteva, da so organi Unije predmet sodnega nadzora.

Seveda niti člani Pogodb in Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, ki zagotavljajo pravico do učinkovitega pravnega sredstva, niti sklicevanje na kršitve temeljnih pravic sami po sebi ne upravičujejo, da se sodišči Unije izrečeta za pristojni. Omejitev pristojnosti Sodišča na področju SZVP, ki je določena s Pogodbama, **ni nezdružljiva s pravico do učinkovitega pravnega sredstva, kot je zagotovljena z EKČP**, saj je Evropsko sodišče za človekove pravice že dopustilo ustavne omejitve pristojnosti sodišč države glede aktov, ki jih ni mogoče ločiti od vodenja mednarodnih odnosov te države.

Sodišče, ki je Pogodbi razlagalo zlasti ob upoštevanju pravice do učinkovitega pravnega sredstva in načel pravne države, **je kljub temu ugotovilo, da je pristojno za presojo zakonitosti dejanj oziroma opustitev, ki spadajo na področje SZVP in ki niso neposredno povezani s političnimi oziroma strateškimi odločitvami, in za razlago teh dejanj.**

V obravnavanem primeru sposobnost misije Eulex Kosovo glede zaposlovanja osebja pomeni akt tekočega upravljanja, ki spada v okvir izvrševanja mandata misije. Tako **odločitve, ki jih Eulex Kosovo sprejme glede izbire osebja, ki ga ta misija zaposluje, niso neposredno povezane s političnimi oziroma strateškimi odločitvami, ki jih navedena misija sprejme v okviru SZVP.**

Sodišče je prišlo do enake ugotovitve glede neobstoja določb o **pravni pomoči v okviru postopkov, ki potekajo pred odborom za nadzor**. Glede neobstoja **izvedbenih pooblastil**, podeljenih odboru za nadzor, oziroma **pravnih sredstev** zoper kršitve, ki jih je ta odbor ugotovil, je Sodišče prav tako štelo, da odločitev, ali se za dejanja in opustitve te misije uporabi mehanizem nadzora, zadeva le vidik njenega upravnega vodenja.

Dalje, Sodišče je še vedno v istem smislu navedlo, da je **neobstoj popravnih ukrepov**, s katerimi bi bilo mogoče odpraviti kršitve temeljnih pravic, ki jih je ugotovil odbor za nadzor, in **resne pravne preučitve** zadeve KD vezan na nesprejetje posamičnih ukrepov in ni neposredno povezan s političnimi oziroma strateškimi odločitvami, sprejetimi v okviru SZVP.

Nasprotno pa so **sredstva, ki so dana na voljo misiji Eulex Kosovo**, in odločitev o **preklicu izvršilnega mandata** te misije neposredno povezani s takimi političnimi oziroma strateškimi odločitvami, tako da Splošno sodišče s tem, da se je izreklo za nepristojno za odločanje o tem delu tožbe, ki sta jo vložili KS in KD, ni napačno uporabilo prava.

OBVESTILO: Pri Sodišču je mogoče zoper sodbo ali sklep Splošnega sodišča vložiti pritožbo, omejeno na pravna vprašanja. Pritožba načeloma nima odložilnega učinka. Če je dopustna in utemeljena, Sodišče odločbo Splošnega sodišča razveljavi. Če stanje postopka to dovoljuje, lahko Sodišče samo dokončno odloči o zadevi. Sicer zadevo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču, to pa je vezano na odločitev, ki jo je Sodišče sprejelo v okviru pritožbe.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo in povzetek sodbe](#), kadar je bil ta povzetek pripravljen, sta objavljena na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Ostanite povezani!

¹ Sklep z dne 14. decembra 2017, KS/Svet in drugi (T-840/16).

² Sklep z dne 10. novembra 2021, KS in KD/Svet in drugi (T-771/20).